

NORGES HØYESTERETT

Den 24. januar 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tønder, Bårdsen og Kallerud i

HR-2014-00165-U, (sak nr. 2013/2413), straffesak, anke over dom:

A (advokat Arild Dyngeland)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over saksbehandling og straffutmåling ved domfellelse for blant annet straffeloven § 228 første ledd og uaktsom kjøring under påvirkning av narkotika, jf. vegtrafikkloven § 3 og § 22 første ledd, jf. § 31.
- (2) Ved tiltalebeslutning utferdiget av Hordaland politidistrikt 13. februar 2013 ble A satt under tiltale for blant annet:

I. Straffeloven § 229 første straffalternativ jf. § 232

for å ha skadet en annen på legeme eller helbred. Voldsutøvelsen anses skjedd under særdeles skjerpende omstendigheter særlig fordi den var uprovosert og har karakter av mishandling

Grunnlag:

Onsdag 6. desember 2012 ca. kl. 17.00, i leiligheten til B i ----- i X, slo han B gjentatte ganger i ansiktet med knyttet hånd slik at hun mistet en tann i overkjeven. Videre tok han kvelertak på henne, skallet til henne, slo hodet hennes flere ganger inn i veggen og rev henne i håret slik at hun mistet lange hårdotter.

II. Straffeloven § 227 første straffalternativ

for i ord eller handling å ha truet med en straffbar handling som kan medføre høyere straff enn 6 måneders fengsel, under slike omstendigheter at trusselen var skikket til å fremkalle alvorlig frykt

Grunnlag:

Til tid og på sted som angitt i post I, før voldsutøvelsen tok til, sa han til B at dersom hun ringte politiet, ville han selv eller noen andre ta livet av henne. På et tidspunkt mens han

kvelte henne, sa han til B at det allerede lå 2 personer i en likkiste og at hun skulle bli den tredje. Ved flere anledninger sa han til B at han skulle drepe henne selv om han skulle få 21 års fengsel."

- (3) Bergen tingrett avsa 9. april 2013 dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1978, frifinnes for tiltalebeslutningens post I og II.

A, født 00.00.1978, dømmes for overtredelse av straffeloven § 391a første og annet ledd jf. § 257 og legemiddeloven § 31 annet ledd jf. § 24 første ledd sammenholdt med straffeloven §§ 61 og 63 til å betale en bot stor kr 10 000 til statskassen, subsidiært fengsel i 10 dager."

- (4) Påtalemyndigheten anket bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalebeslutningens post I og II til Gulating lagmannsrett, som henviste anken til ankebehandling.

- (5) Videre avsa Bergen tingrett 26. juli 2013 tilståelsesdom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1978, dømmes for overtredelse av straffeloven § 257, vegtrafikkloven § 31 første til fjerde ledd, jf § 22 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf § 3 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf § 5, jf skiltforskriftens § 8, skilt 302 «innkjøring forbudt», vegtrafikkloven § 31 første ledd jf § 10 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf § 17 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf § 24 første ledd, første punktum, legemiddeloven § 31 annet ledd, jf § 24 første ledd, bilansvarsloven § 20, sammenholdt med straffeloven § 62 og § 63, annet ledd, til fengsel i 8 – åtte – måneder.

Varetekt kommer til fradrag med 92 – nittito- dager."

- (6) Påtalemyndigheten anket straffutmålingen til Gulating lagmannsrett, og sakene ble forent til felles behandling ved Gulating lagmannsretts beslutning 12. september 2013.

- (7) Gulating lagmannsrett avsa deretter 22. november 2013 dom med slik domsslutning:

"1. A frifinnes for tiltale for overtredelse av straffeloven § 227.

- 2. A dømmes for overtredelse av straffeloven § 228 første ledd, samt de forhold som er avgjort ved Bergen tingretts dom 9. april 2013 og Bergen tingretts dom 26. juli 2013 til en straff av fengsel i ett år og ti måneder.
Til fradrag går 250 - tohundreogfemti - dager for utholdt varetekt.
Straffen er en fellesstraff med resttiden etter Gulating lagmannsretts dom 23. mai 2012.
Ved straffutmålingen har straffelovens bestemmelser §§ 61, 62 første ledd og 63 annet ledd kommet til anvendelse.**

- 3. A dømmes til å betale oppreisningserstatning til B med kroner 15 000 - femtentusen - innen 2 - to - uker fra denne dom er forkynt."**

- (8) Lagmannsrettens dom er for domfellelsen etter straffeloven § 228 første ledd avsagt under dissens 5-2, idet én lagdommer og én meddommer stemte for frifinnelse.

- (9) A har anket til Høyesterett. Anken er prinsipielt angitt å gjelde saksbehandlingen for så vidt gjelder domfellelsen etter straffeloven § 228 første ledd. Det anføres at lagmannsretten ikke skulle ha tillatt forklaring fra vitnet C. Det er vist til at C, som var et sentralt vitne, var sterkt preget av et nært forestående dødsfall i nær familie. Hun hadde fremlagt erklæring fra lege, som dokumenterte at hun ikke var i stand til å avgi forklaring. Det anføres at utspørringen under slike omstendigheter ikke oppfyller kravene til rettferdig rettergang etter Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1 og nr. 3 bokstav d. Det anføres videre

som en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke sørget for at håret som ble funnet på gulvet i fornærmedes leilighet, ble undersøkt nærmere.

- (10) Subsidiært er det anket over straffutmålingen, som anføres å være vesentlig for streng.
- (11) *Påtalemyndigheten* har inngitt bemerkninger, hvor det anføres at anken må forkastes.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken ikke reiser spørsmål av betydning utenfor saken, og at heller ikke andre grunner gjør det særlig viktig å prøve saken for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Ettersom anken gjelder forhold Johannesen ble frifunnet for i tingretten, men domfelt for i lagmannsretten, kan den likevel bare nektes fremmet dersom det er klart at den ikke vil føre frem, jf. tredje punktum.
- (13) Anken over saksbehandlingen gjelder dels det forhold at vitnet C var sterkt preget av dødsfall i nær familie da hun forklarte seg for lagmannsretten. Det er vist til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1 og nr. 3 bokstav d.
- (14) Ankeutvalget utelukker ikke at et viktig vitnes sinnstilstand viser seg å være slik at det av hensyn til sakens opplysning og siktedes rett til en rettferdig rettergang ikke er riktig å tillate vitnet ført, eventuelt at saken må utsettes slik at vitnet kan forklare seg når forholdene blir mer normaliserte. I foreliggende tilfelle må ankeutvalget legge til grunn at vitnet var følelsesmessig preget på en måte som også lagmannsretten kunne iaktta og vurdere betydningen av, i sammenheng med den fremlagte legerklæring som anbefalte at hun ble fritatt fra å forklare seg på det aktuelle tidspunktet. Hennes forklaring for lagmannsretten var etter det opplyste ikke i konflikt med hennes tidligere forklaringer til politiet, eller det som ble forklart av andre vitner i saken. Forsvarer fikk på vanlig måte anledning til å stille vitnet spørsmål, som hun etter det opplyste besvarte så langt det lot seg gjøre. Det ble ikke for lagmannsretten fremsatt protester mot at hun forklarte seg, heller ikke *etter* at hun hadde avgitt sin forklaring. Slik forholdene lå an var det da ikke en feil av lagmannsretten å fortsette forhandlingene, og la Cs forklaring for lagmannsretten inngå i avgjørelsesgrunnlaget.
- (15) I saksbehandlingsanken gjøres det videre gjeldende at lagmannsretten skulle besørget analyse av hår som ble funnet i fornærmedes leilighet, for å avklare om håret var revet av henne i forbindelse med lugging eller om det var tale om ordinært håravfall. Det fremgår av lagmannsrettens domsgrunner at flertallet bygget sin bevisvurdering knyttet til voldsbruken mot fornærmede – herunder luggingen – på en samlet vurdering av en rekke bevis, hvor funn av en hårlokk fra fornærmede var ett element, sammen med hennes forklaring. Ankeutvalget viser her til lagmannsrettens dom, hvor det blant annet heter:
- "Det er bevist at tiltalte ved minst et tilfelle lugget fornærmede, slik at det som må betegnes som en hårlokk ble revet av. På bakgrunn av fornærmedes initiale forklaring til politiet ble det søkt etter avrevet hår i leiligheten, og det ble da funnet en hårlokk på gulvet på kjøkkenet. Hårlokken er dokumentert ved politiets fotografi, og det kan etter flertallets oppfatning ses bort fra som en praktisk mulighet at den stammer fra naturlig håravfall/børsting av hår."**
- (16) Det var, etter ankeutvalget syn, i en slik bevissituasjon ikke nødvendig for lagmannsretten å få gjennomført nærmere analyser av hårlokken, for å avklare om det var "årsakssammenheng" mellom "håravfall og handling begått av tiltalte".
- (17) Høyesteretts ankeutvalg bemerker ellers at den eventuelle betydningen av de to saksbehandlingsfeilene som gjøres gjeldende må ses i sammenheng med det vesentlig bredere

grunnlaget for lagmannsrettens bevisbedømmelse for så vidt gjelder domfellelsen for legemsfornærmelse etter straffeloven § 228. Om dette heter det i lagmannsrettens dom:

"Den vold som finnes bevist ligger innenfor en kjerne som har vært konsistent over tid i fornærmedes redegjørelser for hendelsesforløpet, alt fra den første kontakten med den forbi passerende bilisten, via forklaringer til politi og legevakt, og til hennes forklaring for lagmannsretten. Hennes forklaringer om dette understøttes av observasjoner som politiet gjorde av fornærmede, samt særlig de objektive funn som ble gjort på legevakten senere samme dag. Slik flertallet forstår funnene som er beskrevet fra legevakten, var det tale om ferske merker. Bevisførselen for lagmannsretten har vært lagt opp til å belyse fornærmedes livssituasjon også døgnet før de påklagde handlinger. Det har under denne bevisførselen ikke fremkommet noe som kan indikere alternative forklaringer på de merkene som ble beskrevet av legevakten."

- (18) Ankeutvalget finner det etter dette enstemmig klart at anken over saksbehandlingen ikke vil føre frem.
- (19) Det er også anket over straffutmålingen, spesielt knyttet til domfellelsen for brudd på vegtrafikkloven § 3 og § 22 første ledd, jf. § 31. Grunnlaget for domfellelsen er en meget farefull flukt med bil fra politiet i sentrale deler av X, med en påvirkningsgrad som kan sammenlignes med en alkoholkonsentrasjon i blodet på 1,2 promille. Domfelte holdt høy fart, foretok risikable forbikjøring, kjørte mot kjøreretningen og manglet kontroll på bilen. Det endte med frontkollisjon med en tilfeldig personbil. Lagmannsretten la til grunn at straffen for dette forholdet isolert sett ville bli opp mot ett og et halvt års fengsel. Om straffutmålingen på dette punktet heter det i lagmannsrettens dom:

"For lagmannsretten har aktor gjort gjeldende et utgangspunkt på ett år og to måneder for trafikkforholdene alene, og ett år og tre måneder for samtlige forhold omhandlet i tiltalen. Både for tingretten og lagmannsretten har påtalemyndigheten tilkjennegitt at tilståelsesrabatt bør gis med to måneder. Forsvarer har argumentert for at riktig straff for denne delen av saken vil være 8 måneders fengsel, der 2 måneder gjøres betinget.

Lagmannsretten er av den oppfatning at påtalemyndighetens utgangspunkt for straffeforslaget relatert til denne del av saken er for mildt. Saken er etter lagmannsrettens syn heller ikke uten videre sammenlignbar med rettspraksis for utmåling av straff for gjentatt kjøring av bil under påvirkning av rusmidler, jf. særlig Rt. 2012 side 1580 og Rt. 2013 side 584, selv om dette, og den generelle fare for skade slik kjøring representerer, selvsagt er et helt sentralt element ved straffutmålingen også i nærværende sak.

Bærende for straffen blir imidlertid i like stor grad bruddet på vegtrafikkloven § 3, og den forsettlig og fullstendig hensynsløse fareforvoldelse tiltalte utsatte andre mennesker for. Tiltalte valgte bevisst, for å unndra seg forfølgelse av politiet, å utsette en mengde, helt uvedkommende, mennesker for en særdeles stor risiko for alvorlig skade eller død. Han foretok kalkulerende valg for eksempel i forhold til å spekulere i når politiet ville se seg nødt til å avbryte forfølgelsen, å forsere en politisperring, og til sist trosse rødt lys i et sterkt trafikkert veikryss, med frontkollisjon til følge. Kjøringen fant sted over en lang strekning i Xs mest trafikkerte områder, og til en tid på døgnet hvor det alltid vil være betydelig trafikk. Herunder passerte han en skole hvor det måtte forventes å kunne foregå aktiviteter, selv om det var utenfor ordinær skoletid. Som tingretten fremholder, kjørte tiltalte ruset og i en panikktilstand i ca. 100 km/t gjennom et boligområde. Den eneste årsaken til at tiltalte stoppet sin ville ferd, var at han frontkolliderte med en annen bil, med personskaade på seg selv og betydelige materielle skader til følge.

Grovheten i forholdet forsterkes av tiltaltes mange og alvorlige brudd på vegtrafikkloven tidligere, herunder fem tilfeller av kjøring i påvirket tilstand og 35 tilfeller av kjøring uten førerrett. Han ble også i mars 2009 dømt for, i ruset tilstand å ha kjørt uaktsomt med materiell skade til følge for å unndra seg kontroll av politiet.

Videre må straffen utmåles under hensyn til at tiltalte selv forklarte for lagmannsretten at

bil er hans store interesse. Han uttrykte at han lever av å kjøpe og selge biler. I denne forbindelse uttalte han at han vil fortsette å kjøpe seg nye biler, og at han ikke kunne love at han ikke igjen ville kjøre. Det ble opplyst at tiltalte bare kort tid før denne ankeforhandlingen ble løslatt fra foregrepet soning av nevnte forhold. Dagen etter løslatelsen kjøpte han seg en bil, og kjørte med denne i området rundt X. Han ble innen ett døgn deretter pågrepet sovende i bilen, og er nå siktet for sitt syvende tilfelle av kjøring i påvirket tilstand. For dette forholdet er han nå varetektsfengslet.

Etter lagmannsrettens syn kan straff ikke forventes å ha noen individualpreventiv effekt på tiltaltes evne og vilje til å overholde vegtrafikklovens regler. Hensynene bak straffen må i denne saken derfor ivaretas ved at det utmåles fengselsstraff av slik varighet at tiltalte for en betydelig tid fysisk hindres fra å kunne sette seg i en bil og kjøre. Ut fra det tiltalte selv forklarte om sin manglende vilje til å avholde seg fra å kjøre bil, fremstår en lengre fengselsstraff som eneste mulighet til å hindre tiltalte i å skade eller ta livet av andre mennesker ved bruk av motorvogn."

- (20) Høyesteretts ankeutvalg er i hovedsak enig i det lagmannsretten her skriver. Det fremgår for øvrig at domfelte fikk et tilståelsesfradrag på to måneder. Hensett til at han ble pågrepet i forbindelse med at flukten endte i frontkollisjon, er dette tilstrekkelig.
- (21) Ankeutvalget finner det etter dette enstemmig klart at heller ikke anken over straffutmålingen vil føre frem.
- (22) Anken nektes etter dette fremmet.

SLUTNING :

Anken nektes fremmet.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: